

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 7Sži/7/2016
Identifikačné číslo spisu: 1013201210
Dátum vydania rozhodnutia: 28.06.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Viola Takáčová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:1013201210.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: Q.. M. Q., LL.M., narodený X. Q. XXXX, bytom v V., W. č. X, právne zast.: Mgr. Stanislavom Hutňanom, advokátom so sídlom v Bratislave, Moskovská č. 18, proti žalovanému: Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Župné námestie č. 13, v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného z 23. apríla 2013, Č. 31095/2013-23-II, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 22. marca 2016, č. k. 5S/166/2013-100, v spojení s opravným uznesením z 12. mája 2016, č. k. 5S/166/2013-150, t a k t o

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 22. marca 2016, č. k. 5S/166/2013-100, v spojení s opravným uznesením z 12. mája 2016, č. k. 5S/166/2013-150, z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d'alsie konanie.

Odôvodnenie

I.

Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) napadnutým rozsudkom z 22. marca 2016, č. k. 5S/166/2013-100, podľa § 250j ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného z 23. apríla 2013, Č. 31095/2013-23-II, ktorým žalovaný ako správny orgán podľa § 59 ods. 2 Správneho poriadku (zákon č. 71/1967 Zb.; pozn.) potvrdil rozhodnutie Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky z 21. marca 2013, Ev. č.: 219/2013-34-I, ako vecne správne a rozklad žalobcu zamietol. Týmto rozhodnutím správny orgán postupom podľa § 11 ods. 1 písm. d/ zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v rozhodnom znení (ďalej len „zákon č. 211/2000 Z. z.“) žalobcom požadované informácie v celom rozsahu nesprístupnil, nakoľko sa týkali rozhodovacej činnosti Európskeho súdu pre ľudské práva ako medzinárodného súdneho orgánu.

Žalobca sa domáhal sprístupnenia „(...)“ žiadosti Slovenskej republiky adresovanej Európskemu súdu pre

ľudské práva v Štrasburgu o preskúmanie rozsudku Veľkou komorou vo veci Kontrová v. Slovenská republika, a to v celom znení a vrátane všetkých príloh. (...)

Krajský súd zákonnosť preskúmaného rozhodnutia žalovaného správneho orgánu preskúmal v intenciách ustanovení čl. 26 ods. 1, 4 a čl. 13 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, ustanovení § 3 ods. 2, § 5 ods. 1, 6, § 7 ods. 1, § 11 ods. 1 písm. d/ zákona č. 211/2000 Z. z., § 46 a § 47 ods. 3 Správneho poriadku a postupom v zmysle právnej úpravy ustanovenej v Druhej hlave Piatej časti Občianskeho súdneho poriadku, upravujúcej rozhodovanie o žalobách proti rozhodnutiam správnych orgánov a dospel k záveru o nedôvodnosti podanej žaloby, keďže rozhodnutie a postup správnych orgánov bol v súlade so zákonom.

Krajský súd uviedol, že žalobca ako oprávnená osoba žiadal o sprístupnenie informácií týkajúcich sa rozhodovacej činnosti medzinárodných súdnych orgánov. Povinná osoba môže žiadosti vyhovieť len do tej miery, že sprístupní informáciu o konkrétnom rozhodnutí, alebo o výsledku určitého konania, avšak len za predpokladu, že sprístupnenie takejto informácie nezakazujú osobitné predpisy. Povinnosť a spôsob zverejňovania súdnych rozhodnutí upravuje vyhláška č. 482/2011 Z. z. o zverejňovaní súdnych rozhodnutí. Jedná sa v tomto prípade o predpis, ktorý upravuje spôsob zverejňovania rozhodnutí vnútroštátnych súdov. Zo sprístupnenia na základe zákona č. 211/2000 Z. z. sú vylúčené napríklad informácie o prebiehajúcim (neukončenom) súdnom konaní, alebo informácie zo súdneho spisu, ktoré sú prístupné len účastníkom konania.

Ďalej krajský súd v odôvodnení uvádzal, že samotný pojem „rozhodovacia činnosť súdu“ nie je nijako definovaný. Za rozhodovacia činnosť súdu je však potrebné pokladať samotný postup súdu v konaní, jeho jednotlivé úkony smerujúce k zisťovaniu skutkového stavu prejednávanej veci, ako aj úkony účastníkov konania uskutočnené v prebiehajúcim súdnom konaní a to tak voči súdu, ako aj voči ostatným účastníkom súdneho konania. Informácie nachádzajúce sa v súdnom spise (predstavujúce aj podania účastníkov konania) je preto potrebné považovať za informácie týkajúce sa rozhodovacej činnosti súdu.

Na základe vyššie uvedených skutočností dospel k záveru, že žalobcom žiadané informácie súviseli s rozhodovacou činnosťou medzinárodného súdneho orgánu. Požadované vyjadrenia a úkony žalovaného v konkrétnej veci priamo súviseli s činnosťou Európskeho súdu pre ľudské práva, tvorili podklad pre jeho rozhodovacia činnosť, a preto ich sprístupnenie je vylúčené v zmysle § 11 ods. 1 písm. d/ zákona č. 211/2000 Z. z., t. j. osobitným zákonom.

K námietke o nesprávnom právnom posúdení veci z hľadiska právnej povahy Rokovacieho poriadku Európskeho súdu pre ľudské práva, že napriek okolnosti vyplývajúcej z pravidla 33 ods. 1 Rokovacieho poriadku pojednávajúcej o skutočnosti, že „všetky dokumenty, ktoré Kancelárii predložia strany alebo intervenujúca strana v súvislosti so sťažnosťou, s výnimkou dokumentov predložených v rámci konania o zmieri podľa pravidla 62 sú prístupné verejnosti v súlade s opatreniami určenými tajomníkom, pokiaľ predseda komory z dôvodov uvedených v odseku 2 tohto pravidla, z vlastného podnetu alebo na základe žiadosti niektorej zo strán alebo ktorejkoľvek dotknutej osoby nerozhodne inak“, vyjadril súhlas s právnym názorom žalovaného, že predmetný rokovací poriadok nie je záväzný pre žiadnu inštitúciu na území Slovenskej republiky s výnimkou styku s Európskym súdom pre ľudské práva. Rokovací poriadok Európskeho súdu pre ľudské práva je záväzným, interným dokumentom, podľa ktorého je povinný tento subjekt postupovať pri plnení svojich funkcií. Naopak, záväzným predpisom, podľa ktorého bol povinný postupovať žalovaný pri posudzovaní žiadosti žalobcu, bol zákon č. 211/2000 Z. z., vychádzajúc z princípov stanovených Ústavou Slovenskej republiky.

Ohľadom námietky nepreskúmateľnosti napadnutého rozhodnutia pre nedostatok dôvodov uviedol, že je výsostným právom každej povinnej osoby, aby v prípade nevyhovenia žiadosti o poskytnutie informácie si zvolila taký postup a odôvodnenie svojho rozhodnutia, ktorý považuje za adekvátny a správny. Nie je jej povinnosťou a ani vadou rozhodnutia, ak v ňom správny orgán nereaguje na všetky, dokonca vopred

vznesené námietky oprávnenej osoby. V dôvodoch rozhodnutia je potrebné sa vysporiadať len s tými námietkami, ktoré sú pre rozhodnutie podstatné. Je však dôležité, aby rozhodnutie správneho orgánu spĺňalo všetky zákonom naň kladené formálne náležitosti (v danom prípade plynúce z § 46 a § 47 Správneho poriadku), t. j. preskúmané rozhodnutie musí byť vydané v písomnej forme, vecne príslušným správnym orgánom. Musí vychádzať zo spoľahlivo zisteného stavu veci a obsahovať náležitosti určené všeobecnou právnou úpravou správneho konania ako aj osobitnými právnymi predpismi. Odôvodnenie rozhodnutia musí opisovať a hodnotiť všetky skutočnosti, ktoré boli podkladom pre výrok rozhodnutia, primerane sa vysporiadať s návrhmi, námietkami a vyjadreniami účastníkov konania. Medzi výrokom a odôvodnením musí byť logická zhoda. Odôvodnenie musí byť presvedčivé. Osoby dotknuté rozhodnutím správneho orgánu majú právo na také odôvodnenie rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom konania. Absenciu dôvodov v rozhodnutí, na základe ktorých orgán verejnej moci vo veci rozhodol, je treba považovať za prejav arbitrárnosti, znamenajúci porušenie ústavou garantovaného základného práva majúca za následok nepreskúmateľnosť takéhoto rozhodnutia. V prejednávanej veci, podľa názoru krajského súdu, odôvodnenie rozhodnutia žalovaného poskytuje dostatočný základ na jeho vecné preskúmanie. Skutočnosti, ku ktorým správny orgán dospel na základe svojej zákonom povolennej voľnej úvahy, boli v rozhodnutí dostatočne odôvodnené. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyplývalo, aké skutočnosti boli podkladom rozhodnutia, ako žalovaný vyhodnotil vykonané dôkazy, pri použití akých právnych predpisov a k akým došiel záverom. Pre súd je rozhodujúce posúdiť, či vydané rozhodnutie nevybočilo z medzí a hľadísk ustanovených zákonom. V danom prípade, po zohľadnení vyššie uvedeného, krajský súd skonštatoval, že nezistil žalobcom namietanú nezákonnosť (nepreskúmateľnosť) napadnutého rozhodnutia. Námietky vznesené žalobcom v podanom rozklade sú podrobne opísané v napadnutom rozhodnutí, žalovaný sa s každou z nich náležite zaoberal a v rozhodnutí patrične vysporiadal. Je zrejmé, na základe akých skutočností dospel k svojmu právnemu záveru.

V súvislosti s námietkou, že napadnuté rozhodnutie predstavuje formu cenzúry, krajský súd uviedol, že cenzúra je iný inštitút, netýkajúci sa základného práva na informácie, ale slobody prejavu; žalovaný svojím rozhodnutím necenzuroval žiaden prejav, tak ako to má na mysli čl. 26 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky.

Krajský súd tiež vyjadril nesúhlas s tvrdením žalobcu, že rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Társaság a Szabadságjogokért v. Maďarsko je analogickým prípadom k posudzovanej veci. V predmetnom rozsudku Európsky súd pre ľudské práva kládol dôraz na povinnosť štátu vo veciach slobody tlače, z hľadiska odbúrania prekážok pre novinársku činnosť tam, kde vo veciach verejného záujmu existujú len z dôvodu informačného monopolu orgánov verejnej moci a nevyplyva z neho, že by sa bez všetkého mali sprístupňovať všetky informácie týkajúce sa rozhodovacej činnosti súdov. Z uvedeného rozsudku Európskeho súdu pre ľudské práva nie je zřejmý rozpor ustanovenia § 11 ods. 1 písm. d/ zákona č. 211/2000 Z. z. s právom Európskej únie, a preto argumentácia žalobcu týmto rozhodnutím na prejednávajúcu vec nebola dôvodná.

Nesúhlas žalobcu s odôvodnením rozhodnutia žalovaného v časti zaoberajúcej sa zásadou „ius inter facit partes“ a námietkou o tom, že minister spravodlivosti Slovenskej republiky poskytol verejnosti obdobné informácie, aké on požadoval, krajský súd považoval zjavne za právne irelevantnú pre posúdenie zákonnosti napadnutého rozhodnutia žalovaného. Uvedené namietané skutočnosti nemohli mať vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia ani posúdenie zákonnosti jeho postupu a ani sa netýkali výkladu ustanovení dotknutých právnych predpisov.

Nakoľko postup žalovaného, ako aj preskúmané rozhodnutie a v ňom prijaté závery boli plne v súlade so zákonom, krajský súd žalobu podľa § 250j ods. 1 OSP zamietol.

O trovách konania krajský súd rozhodol podľa § 250k ods. 1 OSP tak, že neúspešnému žalobcovi ich náhradu nepriznal.

II.

Proti rozsudku krajského soudu podal žalobca v zákonné lehote odvolanie.

Za odvolacie dôvody žalobca označil skutočnosti spočívajúce v tom, že postupom súdu sa mu odňala možnosť konať pred súdom (§ 205 ods. 2 písm. a/ OSP v spojení s § 221 ods. 1 písm. f/ OSP), konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 205 ods. 2 písm. b/ OSP), súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností (§ 205 ods. 2 písm. c/ OSP) a rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 205 ods. 2 písm. f/ OSP).

Namietal postup krajského súdu pred vydaním rozsudku, keďže v súdnom spise sa vôbec nenachádza email Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky z 18. februára 2016 a písomné úvodné stanovisko Českej republiky vo veci Eremiášová a Pechová v. Česká republika, a ktoré predložil v dvoch vyhotoveniach krajskému súdu na pojednávaní dňa 1. marca 2016, čo vyplýva zo zápisnice o pojednávaní aj zvukového záznamu z pojednávania. Išlo o jeden z kľúčových dôkazov spochybňujúcich zákonnosť napadnutého rozhodnutia, pričom táto skutočnosť sama o sebe zakladá dôvod na zrušenie rozsudku pre nepreskúmateľnosť a tiež pre neúplnosť spisu. Namietal, že krajský súd na pojednávaní dňa 1. marca 2016 účastníkov konania neoboznámil s celým súdnym spisom, ale iba so žalobou žalobcu a vyjadrením žalovaného k žalobe. Vôbec neoboznámil účastníkov konania so zvyšnou časťou súdneho spisu, napríklad s vyjadreniami žalobcu zo 7. apríla 2015 a 13. októbra 2015 a ich prílohami, ktoré žalobca doručil súdu v dvoch vyhotoveniach, teda aj pre žalovaného, ktoré však žalovanému neboli súdom doručené. Tiež namietal, že krajský súd pojednávanie dňa 1. marca 2016 odročil na 22. marca 2016, a to bez toho, aby na tomto pojednávaní uznesením vyhlásil dokazovanie za skončené, na pojednávaní dňa 22. marca 2016 vyhlásil rozsudok bez toho, aby vyhlásil dokazovanie za skončené a bez toho, aby dal žalobcovi právo vyjadriť sa k dokazovaniu aj právnej stránke veci. Týmto postupom krajského súdu došlo k odňatiu možnosti žalobcu konať pred súdom, k inej vade, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci ako aj k neúplnému zisteniu skutkového stavu veci, pretože krajský súd nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností.

Žalobca namietal, že krajský súd sa vôbec nevysporiadal s už vyššie uvedeným emailom Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky z 18. februára 2016 a písomným úvodným stanoviskom, ďalej, že žalovaný poskytol žalobcovi verejne dostupné informácie týkajúce sa rozhodovacej činnosti Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“). Nevysporiadal sa tiež s čl. 40 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“), podľa ktorého dokumenty predkladané ESLP sú verejne dostupné každému v sídle ESLP. Vôbec sa nezaoberal judikatúrou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, podľa ktorej nie je opodstatnené obmedzovať prístup k verejne dostupným informáciám a účelom § 11 ods. 1 písm. d/ zákona č. 211/2000 Z. z. nie je obmedziť všetky informácie týkajúce sa rozhodovacej činnosti súdov, ale iba tie, ktoré môžu do rozhodovacej činnosti súdov objektívne zasiahnuť, nevysporiadal sa s plenárnymi nálezmi Ústavného súdu Slovenskej republiky PL. ÚS 15/98 a PL. ÚS 1/09, ktoré stanovili ústavnoprávne požiadavky výkladu a aplikácie zákona č. 211/2000 Z. z., a s ktorými bolo napadnuté rozhodnutie v rozpore, ako aj s nálezom Ústavného súdu Českej republiky PL. ÚS 2/2010 a rozsudkami Najvyššieho správneho súdu Českej republiky, podľa ktorých je nevyhnutné v každom konkrétnom prípade skúmať nevyhnutnosť obmedzenia základného práva na informácie týkajúcich sa rozhodovacej činnosti súdov a orgánov činných v trestnom konaní. Rovnako sa krajský súd nevysporiadal s Upovedomením verejnej ochrankyne práv sp. zn. 2833/2013/VOP, ktoré sa týkalo rovnakej právnej otázky a v ktorom bolo skonštatované porušenie základného práva žalobcu na informácie ako aj so stanoviskom Kancelára ESLP z 29. októbra 2014, podľa ktorého žalovanému nič nebráni sprístupniť žalobcom požadované informácie za dodržania podmienok pravidla 33 Rokovacieho poriadku ESLP. Tieto argumenty boli zásadné a krajský súd mal k nim poskytnúť osobitnú a jasnú odpoveď, čo však neurobil a tým porušil právo žalobcu na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, súčasťou ktorého je aj právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia.

V ďalšej časti podaného odvolania žalobca namietal nesprávne právne posúdenie veci zo strany krajského súdu, keď tento nesprávne, nezrozumiteľne a ústavne nekonformným spôsobom interpretoval pojem „rozhodovacia činnosť súdu“ v zmysle § 11 ods. 1 písm. d/ zákona č. 211/2000 Z. z., nesprávne a nezrozumiteľne interpretoval rozsudok ESLP vo veci Társaság a Szabadságjogokért v. Maďarsko a nesprávne interpretoval námietku žalobcu, že napadnuté rozhodnutie predstavuje formu cenzúry, ktorú čl. 26 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky zakazuje.

Namietal, že požadované informácie (týkajúce sa 8 rokov právoplatne skončenej veci) boli a sú verejne dostupné každému (teda nielen účastníkom konania) v sídle ESLP na základe čl. 40 ods. 2 Dohovoru už počas prebiehajúceho konania, Slovenská republika (v mene ktorej koná žalovaný) nepožiadala ESLP o obmedzenie prístupu k žalobcom požadovanej informácii ani z jedného z dôvodov uvedených v pravidle 33 Rokovacieho poriadku ESLP, vrátane z dôvodu záujmu o dosiahnutie spravodlivosti, ktorý je obsahovo totožný s § 11 ods. 1 písm. d/ zákona č. 211/2000 Z. z., Kancelár ESLP vo svojom stanovisku z 29. októbra 2014 uviedol, že žalovanému nič nebráni sprístupniť informácie zaslané ESLP pri dodržaní pravidla 33 Rokovacieho poriadku ESLP, žalobca by získal požadované informácie už počas prebiehajúceho konania v prípade, že by vycestoval do sídla ESLP za vlastné finančné prostriedky a vo svojom voľnom čase.

K nesprávnemu právnemu posúdeniu veci krajským súdom tiež uviedol, že na účely § 11 ods. 1 písm. d/ zákona č. 211/2000 Z. z. je nevyhnutné rozlišovať medzi prístupom k informáciám týkajúcich sa rozhodovacej činnosti vnútroštátnych súdov a prístupom k informáciám týkajúcich sa rozhodovacej činnosti medzinárodných súdnych orgánov. Pokiaľ ide o vnútroštátne súdy otázka prístupu k informáciám týkajúcich sa ich rozhodovacej činnosti je upravená v § 44 ods. 2 OSP a vo vyhláške č. 543/2005 Z. z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné súdy, krajské súdy, Špeciálny súd a vojenské súdy v znení neskorších predpisov. Pokiaľ ide o medzinárodné súdne orgány, prístup k informáciám týkajúcich sa rozhodovacej činnosti ESLP je upravený v čl. 40 ods. 2 Dohovoru a v pravidle 33 Rokovacieho poriadku ESLP, prístup k informáciám týkajúcich sa rozhodovacej činnosti Súdneho dvora EÚ je upravený v čl. 22 ods. 1 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora EÚ a v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1049/2001 o prístupe verejnosti k dokumentom Európskeho parlamentu, Rady a Komisie vykladaného s ohľadom na judikatúru Súdneho dvora EÚ.

Prístup k informáciám týkajúcich sa rozhodovacej činnosti medzinárodných súdnych orgánov je podstatne širší ako prístup k informáciám týkajúcich sa rozhodovacej činnosti vnútroštátnych súdov. Podľa žalobcu táto skutočnosť je kľúčová pri výklade § 11 ods. 1 písm. d/ zákona č. 211/2000 Z. z. a mala by byť zohľadnená pri posúdení žalobcovho odvolania.

Podľa žalobcu rozsudok vychádza z nesprávneho právneho posúdenia aj v časti, ktorá sa týka výkladu a aplikácie pojmu „rozhodovacia činnosť súdu“ na žalobcov prípad, pretože:

a/ krajský súd v rozsudku interpretoval § 11 ods. 1 písm. d/ zákona č. 211/2000 Z. z. ústavne nekonformným spôsobom a v rozpore s ustálenou judikatúrou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ako aj samotného Krajského súdu v Bratislave, podľa ktorej nemožno obmedzovať prístup k verejne dostupným informáciám,

b/ súd v rozsudku interpretoval § 11 ods. 1 písm. d/ zákona č. 211/2000 Z. z. v rozpore s judikatúrou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, podľa ktorej základné právo na informácie možno obmedziť iba počas prebiehajúceho súdneho konania, keďže iba počas jeho priebehu možno do rozhodovacej činnosti súdu zasiahnuť,

c/ súd odmietol vykonať ústavne konformný výklad § 11 ods. 1 písm. d/ zákona č. 211/2000 Z. z., keďže odmietol skúmať „naliehavosť spoločenskej potreby“ na sprístupnení požadovaných informácií, pretože sa netýkali súdneho rozhodnutia.

Ďalej žalobca v podanom odvolaní poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3SŽi/7/2009, rozsudok Všeobecného súdu vo veci T-188/12, T-93/11, rozsudok Súdneho dvora EÚ v spojených veciach C-514/07 P, C-528/07 P a C-532/07 P.

Poukázal tiež na to, že žalovaný už poskytol žalobcovi verejne dostupné informácie týkajúce sa rozhodovacej činnosti ESĽP - akčný plán, ktorý bol predložený Výboru Ministrov Rady Európy v súvislosti s výkonom rozsudku ESĽP vo veci Bittó a iní v. Slovenská republika. Žalovaný tak na jednej strane sprístupnil žalobcovi informáciu nachádzajúcu sa na webovej stránke Rady Európy, ale na strane druhej odmieta sprístupniť informáciu z 8 rokov právoplatne skončeného konania, aj keď táto informácia bola dostupná v sídle ESĽP už počas prebiehajúceho konania. V tejto súvislosti žalobca namietal vnútornú protirečivosť rozsudku, keď na jednej strane krajský súd opakovane uvádza, že podľa zákona č. 211/2000 Z. z. sú zo sprístupnenia vylúčené informácie o prebiehajúcom (neukončenom) súdnom konaní, alebo informácie zo súdneho spisu dostupné len účastníkom konania, pričom na druhej strane z týchto záverov nevyvodzuje v rozsudku vo vzťahu k žalobe žiadne závery, aj keď sa na žalobcu vôbec nevzťahujú, pretože žalobca požadoval od žalovaného informácie z 8 rokov právoplatne ukončeného konania, a ktoré boli navyše v sídle ESĽP verejne dostupné každému už počas trvania súdneho konania.

K námietke nesprávnej a nezrozumiteľnej interpretácii rozsudku ESĽP vo veci Társaság a Szabadságjogokért v. Maďarsko žalobca bližšie uviedol, že predmetný rozsudok predstavuje významný interpretačný nástroj na posúdenie žalobcovej veci a navyše, je v súlade s judikatúrou ESĽP, podľa ktorej je potrebné v každom konkrétnom prípade skúmať, či zásah do práva na informácie v súvislosti s rozhodovacou činnosťou súdov bol naliehavý spoločenskej potrebe, či bol primeraný legitímnemu cieľu a či dôvody k tomuto zásahu boli relevantné a dostatočné.

Následne žalobca uzavrel, že krajský súd vec nesprávne právne posúdil a § 11 ods. 1 písm. d/ zákona č. 211/2000 Z. z. interpretoval ústavne nekonformným spôsobom, pretože:

a/ poprel zmysel a účel predmetného ustanovenia zákona č. 211/2000 Z. z., ktorým je ochrana pred neprímeraným zasahovaním do rozhodovacej činnosti súdov, pričom k neprímeranému zásahu do rozhodovacej činnosti súdov nemôže dôjsť sprístupnením verejne dostupných informácií z právoplatne ukončeného konania,

b/ neprihliadal na podstatu a zmysel obmedzenia základného práva na informácie (čl. 13 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky) reflektovaného v tomto ustanovení menovaného zákona, keďže podstatou tohto ustanovenia zákona je zabrániť neprímeranému zasahovaniu do rozhodovacej činnosti súdov z prebiehajúcich súdnych konaní, čo je vylúčené pri verejne dostupných informáciách z právoplatne ukončeného súdneho konania,

c/ obmedzil základné právo na informácie z dôvodu, ktorý nepatrí medzi taxatívne vymedzené legitímne dôvody/ciele uvedené v čl. 26 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky, výlučne v prospech ktorých možno obmedziť základné právo na informácie,

d/ obmedzil základné právo na informácie upravené v tomto ustanovení zákona nad mieru nevyhnutnú v demokratickej spoločnosti (čl. 26 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky) na dosiahnutie zamýšľaného cieľa zákonodarcu, keďže žalobca požadoval od žalovaného verejne dostupné informácie z právoplatne ukončeného súdneho konania,

e/ obmedzil žalobcovi prístup k informáciám, ktoré by žalobca získal, ak by vycestoval do sídla ESĽP vo svojom voľnom čase a za vlastné finančné prostriedky.

Žalobca tiež navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky prerušil konanie a postúpil Ústavnému súdu Slovenskej republiky návrh na zaujatie stanoviska o súlade § 11 ods. 1 písm. d/ zákona č. 211/2000 Z. z. s čl. 26 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky a s čl. 13 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky (prípadne aj s inými čl. Ústavy Slovenskej republiky) a s čl. 19 ods. 3 Paktu.

Navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok krajského súdu zmenil tak, že rozhodnutie žalovaného z 23. apríla 2013, Č. 31095/2013-23-II, ako aj prvostupňové rozhodnutie z 21. marca 2013, Ev. č.: 219/2013-34-I, zrušil a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie. Uplatnil si a zároveň vyčíslil náhradu trov konania.

III.

Žalovaný sa k odvolaniu žalobcu nevyjadril.

IV.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP v spojení s § 492 ods. 2 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok - ďalej len „SSP“), preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu z dôvodov a v rozsahu uvedenom v odvolaní žalobcu (§ 246c ods. 1 veta prvá OSP a § 212 ods. 1 OSP a § 492 ods. 2 SSP), bez nariadenia pojednávania (§ 250ja ods. 2 OSP, § 492 ods. 2 SSP), a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je dôvodné.

Predmetom odvolacieho konania v preskúmvanej veci je posúdenie správnosti rozsudku krajského súdu, ktorým krajský súd postupom podľa § 250j ods. 1 OSP zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného z 23. apríla 2013, Č. 31095/2013-23-II, ktorým žalovaný postupom podľa § 59 ods. 2 Správneho poriadku potvrdil prvostupňové rozhodnutie z 21. marca 2013, Ev. č.: 219/2013-34-I, o nesprístupnení požadovanej informácie s poukazom na ustanovenie § 11 ods. 1 písm. d/ zákona č. 211/2000 Z. z. a zamietol rozklad žalobcu. V posudzovanej veci žalobca požadoval sprístupnenie „(...) žiadosti Slovenskej republiky adresovanej Európskemu súdu pre ľudské práva v Štrasburgu o preskúmanie rozsudku Veľkou komorou vo veci Kontrová v. Slovenská republika, a to v celom znení a vrátane všetkých príloh. (...)“.

Podľa § 157 ods. 2 OSP v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

Podstata základného práva na súdnu a inú právnu ochranu plynúca z čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky je založená na tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na nezávislom a nestrannom súde. Tomuto právu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy vykonáva.

Výklad a aplikácia zákonov je výlučným právom všeobecných súdov, pričom tento výklad nesmie byť arbitrárny a musí byť náležite odôvodnený. V tomto zmysle, rovnako aj každé rozhodnutie súdu musí byť odôvodnené a musí byť z neho dostatočne zrejmé, na základe čoho súd dospel ku konkrétnym záverom tvoriacim základnú obsahovú štruktúru odôvodnenia rozhodnutia.

Povinnosť všeobecných súdov svoje rozhodnutia riadne odôvodniť zákonom predpokladaným spôsobom plynúcim z § 157 ods. 1 a 2 OSP predstavuje súčasť práva na spravodlivý proces.

K tomu najvyšší súd dáva do pozornosti aj ustálenú rozhodovaciu prax správnych súdov (napr. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 8. decembra 2010, sp. zn. 4Sžo/12/2010), podľa ktorej „Z odôvodnenia rozhodnutia všeobecného súdu musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi na strane druhej a preto odňatím možnosti konať pred súdom (denegatio iustitiae) je aj také porušenie práva na spravodlivý proces, kedy v hodnotení skutkových zistení súdom v napadnutom rozhodnutí absentuje určitá časť skutočností, ktoré vyšli v konaní najavo, ale súd ich náležitým spôsobom v celom súhrne posudzovaných skutočností nezhodnotil a riadne sa s nimi nevysporiadal. Rozhodnutie všeobecného súdu musí obsahovať dostatok skutkových a právnych záverov, pričom tieto závery nesmú byť totiž svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené.“

Akýkoľvek nedostatok alebo neadekvátnosť v odôvodnení môže viesť k neplatnosti rozsudku z formálnych dôvodov.

Rovnako najvyšší súd v tejto súvislosti poukazuje aj na Ústavný nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 22. októbra 2015, sp. zn. II. ÚS 675/2014-40, z ktorého vyplýva, že „súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníka konania, je však povinný na zákonom predpokladané a umožnené procesné úkony účastníka primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným právom (porov. v tomto zmysle IV. ÚS 252/04, IV. ÚS 329/04, IV. ÚS, III. ÚS 32/07), najmä s ustanovením § 157 ods. 2 OSP, v ktorom sú upravené náležitosti odôvodnenia. Povinnosť súdu v rámci riadneho procesného postupu (t. j. v zmysle procesnoprávných predpisov) zistiť správne a v dostatočnom rozsahu skutkový stav v nimi rozhodovanej veci (bez ohľadu na jej prípadnú náročnosť) a s tým spojená povinnosť riadne odôvodniť svoje rozhodnutie, obe vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy, sú jedny zo základných znakov ústavne aprobovaného postupu súdu a ochranou účastníkov konania pred svojvôľou súdu. Súčasťou procesných záruk spravodlivého rozhodnutia, resp. minimálnych garancií procesnej povahy je, ako už bolo uvedené, taktiež právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany Rozhodnutie všeobecného súdu musí obsahovať dostatok skutkových a právnych záverov, pričom tieto závery nesmú byť svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené.“

Uvedenou problematikou sa už viackrát zaoberal aj Európsky súd pre ľudské práva, podľa ktorého z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (Kraska c. Švajčiarsko z 29. apríla 1993). Rovnako rozhodnutia musia v dostatočnej miere uvádzať dôvody, na ktorých sa zakladajú (García Ruiz c. Španielsko z 21. januára 1999).

Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva a ani Ústavného súdu Slovenskej republiky pritom nevyžaduje, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia, ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument.

Vo svetle vyššie uvedenom, najvyšší súd podrobil prieskumu odvolaním napadnutý rozsudok krajského súdu, pričom dospel k záveru, že odôvodnenie krajského súdu je nedostatočné, keď sa nezaoberá viacerými námietkami žalobcu, uvádzanými v žalobe, ako aj námietkami aktuálne prednesenými až v priebehu konania, najmä tým, že žalobca žiadal o informáciu z konania, ktoré bolo už niekoľko rokov právoplatne skončené, tiež sa nezaoberal aplikáciou čl. 40 ods. 2 Dohovoru, posúdením Upovedomenia verejnej ochrankyne práv z 5. novembra 2014, číslo 2833/2013/VOP, a stanoviska Kancelára ESEP z 29. októbra 2014 číslo JD/pdu [?4918426] na predmetnú právnu vec.

Krajský súd v odôvodnení svojho rozsudku uvádzal cit.: „V danom prípade žalobca ako oprávnená osoba žiadal o sprístupnenie informácií týkajúcich sa rozhodovacej činnosti medzinárodných súdnych orgánov. Povinná osoba môže žiadosti vyhovieť len do tej miery, že sprístupní informáciu o konkrétnom rozhodnutí alebo o výsledku určitého konania, avšak len za predpokladu, že sprístupnenie takejto informácie nezakazujú osobitné predpisy. Povinnosť a spôsob zverejňovania súdnych rozhodnutí upravuje vyh. č. 482/2011 Z. z. o zverejňovaní súdnych rozhodnutí. Jedná sa v tomto prípade o predpis, ktorý upravuje spôsob zverejňovania rozhodnutí vnútroštátnych súdov. Zo sprístupnenia na základe zákona o slobode informácií sú vylúčené napríklad informácie o prebiehajúcim (neukončenom) súdnom konaní alebo informácie zo súdneho spisu, ktoré sú prístupné len účastníkom konania. Samotný pojem „rozhodovacia činnosť súdu“ nie je nijako definovaný. Za rozhodovaciu činnosť súdu je však potrebné pokladať samotný postup súdu v konaní, jeho jednotlivé úkony smerujúce k zisťovaniu skutkového stavu prejednávanej veci, ako aj úkony účastníkov konania uskutočnené v prebiehajúcim súdnom konaní a to tak voči súdu, ako aj voči ostatným účastníkom súdneho konania. Informácie nachádzajúce sa v súdnom spise (predstavujúce aj podania účastníkov konania) je preto potrebné považovať za informácie týkajúce sa rozhodovacej činnosti súdu.“

Uvedené konštatovanie krajského súdu však nekorešponduje s tu prejednanou vecou, nakoľko tak ako

už sám žalobca uvádzal, v predmetnej veci žiadal o poskytnutie informácií z konania, ktoré je už viac ako 8 rokov právoplatne skončené a nie z konania prebiehajúceho, práve v rámci ktorého by mohlo poskytnutie informácií predstavovať zásah do rozhodovacej činnosti súdu.

Za týchto okolností, nemožno konštatovať, že odôvodnenie rozsudku krajského súdu je v tejto podstatnej časti jasné, určité a zrozumiteľné a v neposlednom rade aj presvedčivé.

Rovnako sa najvyšší súd stotožňuje s odvolacou námietkou žalobcu, že v štádiu pred vyhlásením napadnutého rozsudku došlo zo strany krajského súdu k procesným pochybeniam. Predovšetkým najvyšší súd musí krajskému súdu vytknúť, že na pojednávaní konanom dňa 1. marca 2016 odročil pojednávanie na termín 22. marca 2016 bez toho, aby uviedol dôvod tohto odročenia (§ 119 ods. 4 veta tretia OSP). Na novom pojednávaní dňa 22. marca 2016 krajský súd bez toho, aby oznámil obsah prednesov a vykonaných dôkazov (§ 119 ods. 5 OSP) a bez toho, aby uznesením vyhlásil dokazovanie za skončené (§ 118 ods. 4 veta druhá OSP) vyhlásil rozsudok.

Tiež zo zápisnice z pojednávania, ktoré sa uskutočnilo dňa 1. marca 2016 vyplýva, že právna zástupkyňa žalobcu založila do spisu „žiadosť adresovanú českému ministerstvu spravodlivosti o sprístupnenie informácií v zmysle zákona o info, ktoré má obdobné ustanovenie ako má slovenská právna úprava, v obdobnej veci ako sa prejednáva na tunajšom súde a tam jeho žiadosti bolo vyhovené a bola mu zaslaná odpoveď na jeho žiadosť.“ Z obsahu súdneho spisu nevyplýva, že by táto žiadosť bola jeho súčasťou.

Vzhľadom k uvedenému sa najvyššiemu súdu javí odôvodnenie napadnutého rozsudku krajského súdu v danej veci, ako jednostranné a formalistické, a teda ako zjavne nezdôvodnené a tým aj nesúladne s právami podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru.

Vzhľadom na uvedené najvyšší súd dospel k záveru, že napadnutý rozsudok krajského súdu je nepreskúmateľný pre nedostatok dôvodov.

Podľa § 250ja ods. 3 OSP, ak odvolací súd dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie správneho orgánu v medziach žaloby nie je v súlade so zákonom a súd prvého stupňa žalobu zamietol, môže rozsudok súdu prvého stupňa zmeniť tak, že zruší rozhodnutie správneho orgánu a vráti vec žalovanému správneho orgánu na ďalšie konanie. Inak o odvolaní rozhodne spôsobom podľa § 219 až 221 tohto zákona.

Podľa § 221 ods. 1 písm. f/ OSP súd rozhodnutie zruší, len ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom;

Z dôvodov uvedených vyššie najvyšší súd napadnutý rozsudok krajského súdu podľa § 250ja ods. 3 veta druhá v spojení s § 221 ods. 1 písm. f/, ods. 2 OSP a § 492 ods. 2 SSP zrušil a vrátil mu vec na ďalšie konanie. Taktiež z dôvodu zrušenia a vrátenia veci krajskému súdu nepovažoval najvyšší súd za potrebné rozhodovať o návrhu žalobcu na prerušenie konania.

V ďalšom konaní bude povinnosťou krajského súdu opätovne sa vecou dôsledne zaoberať, vec prejednať v medziach podanej žaloby, posúdiť zákonnosť rozhodnutia a postupu žalovaného v spojení s rozhodnutím a postupom prvostupňového správneho orgánu a vo veci opätovne rozhodnúť. Svoje rozhodnutie aj riadne a presvedčivo odôvodní.

Súčasne v novom rozhodnutí rozhodne krajský súd aj o trovách celého konania (§ 224 ods. 3 OSP, § 246c ods. 1 veta prvá OSP a § 492 ods. 2 SSP).

Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.